

חוקן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) ilco@dafyom.daf@

חולין דף לד.

אליבא דר' יהושע, מה דין חולין שנעשו על טהרת הקדש או טהרת תרומה, האם יש בהם שלישי, והאם עושים את האדם האוכל אותם שני לקדש?

חולין שנעשו על טהרת תרומה	חולין שנעשו על טהרת הקדש	
יש בהם שלישי - והאוכל נעשה שני	אין בהם שלישי	לרבה בר בר חנה ¹
יש בהם שלישי - והאוכל נעשה שני	לפירוש א' ברש"י: יש בהם שלישי - אבל האוכל לא נעשה שני ² לפירוש ב' ברש"י: יש בהם שלישי - והאוכל נעשה שני ³	לעולא
יש בהם שלישי - והאוכל נעשה שני	יש בהם שלישי - והאוכל נעשה שני	לרב המנונא

¹ רבה בב"ח הביא באריכות מה השיבו ר"א ור' יהושע להדדי, ועל השאלה האחרונה ששאל ר"א לר' יהושע איך יתכן שהאוכל מאוכל שלישי נעשה האדם שני, ענה ר' יהושע "אף אני לא אמרתי אלא בתרומה שטהרתה טומאה אצל חולין", ולכן אמרתי שנעשה המאכל שלישי לענין שהאוכלו יהיה שני לקדש, ומטעם דאולי תרומה בגדיהם מדרס לאכלי קדש, והיינו שאין שמירת אוכלי תרומה אפי' מטומאת מדרסות החמורה חשובה שמירה לענין אוכלי קדש. וכל שכן ששמירת אוכלי תרומה בדבר שנטמא לדברי האוכלי תרומה להיות שלישי, אינה חשובה שמירה לענין אוכלי קדש, ויש להם לחשוש שמא האוכל נטמא מראשון ונעשה שני, ומאכל שני כשאכלו אדם לכו"ע נעשה שני, ולכך לענין קדש חשבנו גם לאדם האוכל מאכל שלישי שהוא טמא בשני לטומאה.

ומבואר מזה ששאלו ר"א לר' יהושע מה טעמו שמאכל שני עושה לאדם שני, ש"מ שלא ענה ר' יהושע עדיין על קושיא זו ומה שסיים בסוף דבריו ואמר "בחולין שנעשו על טהרת תרומה", לא אמר בזה טעם לדינו הקודם למה אדם האוכל שני נעשה שני לקדש, אלא בא לומר את דינו שדוקא "בחולין הנעשים על טהרת טומאה" אמרתי שיש בהם שלישי, דיכול אדם להתפיס בחולין טהרת תרומה, אבל טהרת קדש לא יכול להתפיס בחולין, ואין בהם דין שלישי כלל. וכיון שלא אמר ר' יהושע טעם לדינו שאל ר"א מהו טעמו. [אבל אם נאמר שר' יהושע בתיבות אלו, כן בא לומר טעם לדבריו, ולא לומר שדוקא בתרומה הוא מדבר, א"כ אדרבה בא לומר רבותא, שאפי' בחולין הנעשים על טהרת תרומה יש בהם שלישי, וכ"ש בחולין שנעשו על טהרת הקדש - וכסברת עולא כדלהלן].

² ברש"י (ד"ה מפני שטהרתה) הביא ב' פירושים בדברי עולא. ובפירוש הראשון פירש דעולא ס"ל דר' יהושע בא לומר בתיבות "בחולין שנעשו על טהרת תרומה" טעם לדבריו, ולומר שדוקא בחולין שנעשו על טהרת תרומה אם אכלן נעשה האדם שני לקדש, וכדלעיל משום שאין שמירת אוכלי תרומה שמירה לאוכלי קדש, אולם בחולין שנעשו על טהרת הקדש ונטמאו בשלישי ואכלן, בזה לא אמרו שנעשה האדם שני, אמנם למנות בחולין שלישי, מניין בין בחולין הנעשים על טהרת הקדש ובין הנעשים על טהרת תרומה.

³ בפירוש השני פירש רש"י, דבין שנעשו על טהרת הקדש ובין שנעשו על טהרת תרומה אוכלן נעשה שני לקדש, דגם חולין שנעשו על טהרת הקדש חשובים טמאים לעומת קדש מקודש בכלי שרת, וא"כ יש את אותו טועם שנאמר גבי תרומה לחשוש שמא אינם שלישי אלא שני, ושני עושה שני, ולכן גזרו ואמרו שהאוכל שלישי מחולין בין שנעשו על טהרת הקדש ובין על טהרת תרומה - אוכלן נעשה שני.

חוקן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) ilco@dafyom.daff

חולין דף לד:

אליבא דר' יהושע "האוכל שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה",
האם נעשה גופו שלישי להפסל מאכילת תרומה?

שלישי של חולין שנעשו על טהרת תרומה	שלישי ¹ שמעורב בו תבליני תרומה - נזיד הדמע	
נפסל	אינו נפסל	לעולא
אינו נפסל	אינו נפסל	לרב הונא

האם שלישי של מקפה של חולין נאכל עם תבליני תרומה (נזיד הדמע) באופנים דלהלן?
[תוד"ה והשלישי].

כשהיתה המקפה חולין שנעשו על טהרת תרומה	כשהיתה המקפה חולין רגילים	
נאכל	נאכל	לרש"י בפירוש קמא, ולתוס' ²
אינו נאכל	נאכל	לרש"י בפירוש שני, ולרבינו תם ³

¹ ויש בזה ב' פירושים ברש"י לקמן (בדף לה. ד"ה דליכא) ובתוס' (ד"ה והשלישי) האם מיירי בחולין שנעשו על טהרת טומאה ונטמאו בשלישי או מיירי בחולין סתם שאין בהם שלישי, וע' טבלא הבאה.

² בפירוש הראשון (ברש"י הנ"ל) פירש רש"י דמיירי בנזיד חולין - שנעשה על טהרת תרומה, ולכך מניין ביה שלישי, ובכל אופן מותר לתת בו תבלין ושמן ושום של תרומה ולאוכלו, ולא חיישינן על מה שנפסל עתה גופו כשאוכל את הנזיד שהוא לשישי לטומאה ואח"כ מיד אוכל את התרומה המדומעת בו - דהיינו אותם תבליני תרומה המעורבים בו, דלא איכפת לן מה שאוכל לתבליני תרומה בפסול הגוף כיון שאין בהם כזית בכדי אכילת פרס, [ואף שתמיד חצי שיעור אסור - כאן שהוא איסור דרבנן וגם ע"י תערובת לא גזרו]. ולפירוש זה כ"ש אם לא נעשה הנזיד על טהרת תרומה, אלא הוא חולין גמורים, שמותר לתת בו תרומה אף אם נגע קודם בשני, כיון שאין נעשה שלישי בכלל בחולין ולא נטמא.

³ בפירוש השני ס"ל לרש"י דודאי אם היה חולין שנעשו על טהרת תרומה, לא היה נאכל דאסור לכהן לאכול דבר הפוסל גופו (אמנם תוס' הוכיחו דאין איסור כזה), אלא מיירי בחולין גמורים שלא נעשו על טהרת תרומה כלל. אמנם רב המנונא הבין שמזה שרוצה לערב בנזיד הזה תרומה, ע"כ שנעשה על טהרת תרומה, ולכן הוקשה לו על עולא דחזינן שיכול לאכול דבר שטמא בשלישי ולא נפסל גופו, וענה לו עולא שלא מיירי בחולין שנעשו על טהרת תרומה אלא בחולין גרידא, דמה שרוצה לערב בו מעט תרומה שאין בה כזית כדי אכילת פרס, זה אינו סיבה שנצריך אותו לעשות את הנזיד על טהרת תרומה שיש בו טומאת שלישי, וא"כ הוא חולין גמורים שאין בהם שלישי.